

fig en Begrændsning af det, der skal tilskydes af Staten. Saaledes have vi jo en Del andre Ting, som Staten giver Tilskud til, og som komme tilbage Nar for Nar, hvor man ikke anser, at der finder noget Indgreb Sted i Bevillingsmynndigheden. Jeg kan saaledes ikke indse, at det skulde være Indgreb i Bevillingsmynndigheden her at lade Staten være disse Udgifter saameget mindre, som det jo er Folkets Repræsentanter, der overfor dette Spørgsmaal ligesaa godt som overfor andre Spørgsmaal af samme Natur give Tilladelse til at benytte disse Midler. — Det ærede Medlem mente ogsaa, at den Vej, der ene var at gaa, var at gaa frem paa den Bane, som hidtil var betraadt, nemlig det frivillige Fattigvæsen og udvikle dette videre; thi hvad man giver frit, kommer ikke i Strid med Grundloven. Ja, jeg ser ikke rettere end, at dette fuldstændig kan sættes i Forbindelse med, hvad jeg nylig sagde. Dersom vi lade Staten give 500,000 Rbd. eller 800,000 Rbd. til det frivillige Fattigvæsen, saa kommer det ikke i Strid med Grundloven. Jeg kan da ikke se, hvorfor vi skulde holde paa det bestaaende frivillige Fattigvæsen, og det netop saa meget mindre, jo mere klart det har vist sig, at Udviklingen af den frie Fattigfjærgelse ingen Begne kommer og ikke nær svarer til det, man har ventet sig af den. Der er i Forslaget 2 Hovedprinciper og jeg har nu omtalt dem begge to; det ene er det Princip, at det skal være Statsstilskud, som skal komme alle værdige Trængende til Gode, uden at de derved miste deres borgerlige Rettigheder, og det andet Princip er nærmere at betegne, hvilke de værdige Trængende i Virkeligheden ere og faae dem til at udfille sig selv. Dette ligger som to Principer i Lovforslaget, og det beder jeg ærede Medlemmer at holde fast. Det skal være os, det tror jeg, at jeg tør sige paa Forslagsstillernes Begne, kjært at modtage Begrændsning, hvor man tror, at den Frihed, vi ville give med Hensyn til disse Principer, kan udsætte for Fare, men jeg beider om at fastholde disse Principer og ikke gaa bort fra dem; det er netop dem, der ere Skyld i Lovforslagets Fremkomst og jeg tror, at deres Gjenmædelse vil kunne virke noget Stort og Godt for Samfundet. Jeg tror dermed at kunne slutte, men jeg skal kun endnu komme tilbage til, at jeg aldrig kan komme ind paa den Betragtning, at Forslaget skulde være i Strid med Grundlovens § 84. Paa ingenfomhelst Maade; thi det er de Love, som til enhver Tid ere i Kraft, der sigtes til i Paragrafen, thi ellers maatte, som jeg engang har sagt, den dengang bestaaende Fattiglovgivning være en Del af Grundloven, og man vilde derved være rent afftaaren fra enhver Forandring i Fattiglovgivningen uden gennem en Grundlovsforandring.

Brig: Efter de udførlige Foredrag, som

ere holdte dels af det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev) og dels af de ærede Medlemmer for Københavns 1ste Valgkreds (Nimesstad) og Københavns 4de Valgkreds (Fenger), kan jeg fatte mig meget kort, idet jeg i det Væsentlig kan slutte mig til de Indvendinger, der fra deres Sider ere gjorte. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne indledede jo sit Foredrag, som det for nylig blev fremhævet, med en Henvisning til de uheldige Følger af den fri Konkurrence System for den fattige Befolkning og mente, at der deri var en Begrundelse af disse Forslag. Jeg maa dog fastholde, at det egentlig ikke har Noget med denne Sag at gjøre. Fra et saadant Synspunkt maatte man komme til ganske andre Forslag, til Forslag, der gif ud paa at støtte Arbejderen ligeoverfor Kapitalen o. s. v.; det foreliggende Forslag gaar derimod ud paa Noget, som er tilfede baade under det ene og under det andet System, det er en Bekræftelse for at afhjælpe Træng. Men den Træng, som man ved dette Forslag vil afhjælpe, har virkelig været tilfede før den frie Konkurrences System og vil vistnok fremdeles vedblive at findes, hvilket nationaløkonomisk System der end gjør sig gjældende. Jeg tror derfor, at det ærede Medlem netop ved at gaa ud fra et saadant Synspunkt, har kastet et vist Lys over dette Forslag, som ikke egentlig er heldigt, og jeg tror, at det havde været heldigere, om han havde udeladt disse Betragtninger og holdt sig til det, der foreligger i Forslaget, nemlig et Forsøg paa at fremme Selvhjælp, at hjælpe de Trængende paa en heldigere og bedre Maade end den, hvorpaa det nu sker. Naar det ærede Medlem vilde gjøre gjældende, at det var det nationalliberale Parti, der havde været Bærer af dette System hos os, saa er det jo ingenlunde Tilfældet; hans Meningsfæller have været fuldstændig lige saa meget med. Det er overhovedet et System, der har fulgt med den hele Fremskridtsudvikling og altsaa have ogsaa alle de Mænd, der have ønsket en friere Udvikling af Samfundsforholdene, været med, saa, hvis der er nogen Ure eller nogen Skyld i den Retning, ere vi Alle, som i større eller mindre Grad hører til dem, der ønske at gaa fremad, lige delagtige deri. Naar det ærede Medlem dernæst mente, at vi havde vist en vis Inkonsekvens, idet vi f. Ex. i Skole- og Kirkespørgsmaalet ikke havde villet hylde den fuldstændig frie Konkurrence, saa er det ganske vist Tilfældet, men det Samme er Tilfældet paa mange andre Gebeter. Alle de Regjeringer, vi have haft under den fri Forfatning, have jo erkjendt, at Staten havde baade en Ret og en Forpligtelse til at begrænse den individuelle Frihed, hvor den kom i Strid med Almenvellet. Foruden de store Forhold, som det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds nævnte, vil jeg henvise til Byggelovene, Sundhedslovene og mange andre, ved hvilke vi i meget stærk Grad have indskrænket den